

Innlegg Sondre Eide

Fra luftslott til lakseløsninger

Oppdrettsnæringens fremtid ligger i at vi løser miljøutfordringene ved oppdrettsanleggene langs kysten og i fjordene våre, ikke i å flytte produksjonen til havs eller på land.

↑ Sondre Eide.

Sondre Eide, Eide Fjordbruk, tredje generasjons oppdretter, bor i fjellbygden Hålandsdalen ved foten av Hardangerfjorden

● I et innlegg i Dagens Næringsliv 19. oktober går tre representanter for Fridtjof Nansens Institutt hardt ut mot ordninger som stimulerer til innovasjon i oppdrettsnæringen. De kaller det luftslott og mener investeringene i dyre anlegg hverken vil løse miljøutfordringene eller være økonomisk bærekraftige. De har ikke utelukkende feil, men nyansene uteblir. Og de er viktige.

Ordnningen med utviklingskonsesjoner har ikke vært perfekt, og det er liten tvil om at det er prosjekter som har fått tildelt konsesjoner som ikke kommer til å bidra til å løse de viktigste miljøutfordringene for oppdrettsnæringen.

Samtidig er det prosjekter som står gryteklare som ikke blir realisert på grunn av en gammeldags og umoderne tilnærming til mulighetene som ligger i teknologisk og digital innovasjon.

Representantene fra instituttet har helt rett når de understreker at norsk oppdrett fremover i hovedsak vil basere seg på tradisjonelle lokasjoner langs kysten. Det er ikke økonomisk bærekraftige å flytte produksjonen langt til havs, eller på land i Norge. Vår viktigste oppgave som næring er derfor å komme frem til løsninger som løser miljøutfordringene på de tradisjonelle lokasjonene.

Det er derfor synd at ordningen med utviklingskonsesjoner ble innrettet på en måte som sørget for at teknologiske prosjekter på de tradisjonelle lokasjonene ikke kom gjennom nåloyet.

Jeg er ikke motstander av at det utvikles muligheter offshore eller på land. Det er imidlertid ikke dette som alene er løsningen for norsk oppdrettsnæring. I tillegg vil klimaavtrykket per kilo fisk være langt høyere, særlig om produksjonen flyttes på land.

En økonomisk og klimapolitisk bærekraftig fremtid for oppdrettsnæringen krever at vi løser miljøutfordringene ved oppdrettsanleggene langs kysten og i fjordene våre.

Norge har enorme naturgitte fortrinn. Kystlinjen vår er en potensiell gullgrube, som kan produsere ren, miljø- og klimavennlig mat som verden trenger. Alle nasjoner i verden kan produsere fisk på land.

... direktoratet mente at robotisering, cyberteknikk og digitalisering ikke var «produksjonsteknisk utstyr» (...) som at Tesla kun er karosseriet, mens «hjernen» ikke er del av bilen

↑ Sondre Eide på smoltanlegget i Skogseidvatnet ved Eide Fjordbruks hovedkvarter. Gaselle-vinner både i Hordaland og nasjonalt i 2018, har vokst fra en sped start på 60-tallet til milliardbedrift i dag. Foto: Eivind Senneset

Våre muligheter ligger i å benytte naturen på en best mulig måte. Det skal vi klare.

Som tredjegerasjons oppdretter i et familieeid selskap opplever jeg at det er vanskelig å ta de store, økonomiske innovasjonsinvesteringene alene. Samtidig er jeg overbevist om at løsningen på miljøutfordringene ligger i teknologisk innovasjon. Derfor har vi igangsatt et arbeid hvor vi «putter en Tesla i sjøen».

Prosjektet har vi kalt «Framsyn», og vi har knyttet til oss 20 norske underleverandører, som alle er ledende på sine felt. Ved hjelp av sensorteknologi, kunstig intelligens og digitalisering, vil vi sørge for at kunnskap om miljøforhold automatisk blir implementert i livet i merden.

Vi kan dermed styre fisken unna lus, vite når algeplagene kan komme, forutse når forholdene ligger til rette for rømming, og dermed iverksette tiltakene langt tidligere enn før. Lykkes vi, vil det revolusjonere næringen langs hele kysten, og dermed legge til rette for vekst og verdiskaping i en av Norges viktigste fremtidsnæringer.

«Framsyn» fikk ikke utviklingskonsesjon fordi direktoratet mente at robotisering, cyberteknikk og digitalisering ikke var «produksjonsteknisk utstyr». Det blir som å si at Tesla kun er karosseriet, mens «hjernen» ikke er en del av bilen. De fleste av oss skjønner at det er feil.

For å lykkes med oppdrettsnæringens viktigste utfordring er det derfor nødvendig å raskt få på plass ordninger og rammevilkår som gjør det mulig å realisere prosjekter som «Framsyn».

Jeg er altså tredjegerasjons oppdretter, og jeg er stolt av det min far bygget opp. Samtidig har næringen utviklet seg.

Jeg valgte derfor å ta en MBA i Silicon Valley, og brenner for hvordan den mest

moderne teknologien kan implementeres i norsk oppdrettsnæring. Løsningen ligger foran nesen på oss, men det krever politisk vilje til å satse.

Jeg vil ikke definere ordningen med utviklingskonsesjoner som en fiasko. Vi trenger en bred innsats og kunnskapsinnhenting for å komme videre. Det er imidlertid ingen tvil om representantene fra instituttet har rett når de peker på de tradisjonelle anleggene som den viktigste utfordringen for fremtiden. Da må vi få ordninger som realiserer de gode prosjektene.

Det er frustrerende å sitte med et prosjekt som ikke fullt ut kan realiseres på grunn av mangel på rammevilkår. Men som min far alltid sa til meg. «Vi gir oss ikke, vi går til vi dauter».

Norsk oppdrettsnæring skaper enorme verdier for Norge. Skal vi fortsette å gjøre det i fremtiden må vi satse mer på teknologi, innovasjon og nyskaping.

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replik:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.